

Motion till riksdagen 2025/26:1059

av **Magnus Berntsson (KD)**

Återinförande av högskoleprovet på Åland

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa möjligheten för åländska ungdomar och vuxna att genomföra det svenska högskoleprovet på Åland och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Högskoleprovet är en viktig möjlighet för många ungdomar och vuxna att kvalificera sig för högre studier i Sverige. Det är inte bara ett komplement till gymnasiebetygen, utan även en andra chans för den som vill läsa vidare senare i livet. På svenskspråkiga Åland har det under många år varit möjligt att skriva det svenska högskoleprovet, vilket har haft stor betydelse för åländska ungdomar som söker sig till svenska högskolor och universitet. Mellan 130 och 240 personer per provtillfälle har tidigare deltagit när provet anordnats på Åland.

Sedan hösten 2023 är det emellertid inte längre möjligt att skriva högskoleprovet på Åland. Sedan 1 juli 2023 finns en ny lagstiftning med regler om in- och utpasseringskontroller vid högskoleprovet. Denna lagändring har Universitets- och högskolerådet (UHR) i Sverige tolkat på ett sätt som innebär att provet inte får skrivas utanför Sveriges gränser. Detta har i sin tur inneburit att åländska ungdomars väg till studier i Sverige blivit lite omständligare, vilket utgör ett onödigt hinder för en språklig minoritet som i hög grad är beroende av de svenska lärosätena.

Svenska myndigheter bör generellt beakta Ålands särskilda situation när det gäller utbildning och andra samhällsområden där tillgången i praktiken är beroende av Sverige. Som ett svenskspråkigt självstyre område med starka band till Sverige är det av stor vikt att ålänningar inte utestängs från möjligheter som är öppna för svenskar. Det gäller inte bara högskoleprovet utan också andra relevanta utbildningar, behörighetsgivande prov och insatser som är avgörande för att kunna ta del av det svenska utbildningssystemet. Sverige har här ett särskilt ansvar för att undanröja hinder och

säkerställa att åländska ungdomar och vuxna ges likvärdiga förutsättningar som andra svenskspråkiga att delta och utvecklas.

Sverige har ett särskilt ansvar gentemot de svenskspråkiga ålänningarna. Att stänga ute Åland från högskoleprovet framstår som orimligt och riskerar att försämra både utbildningsmöjligheter och relationerna mellan Sverige och Åland. Det borde vara möjligt att finna en lösning så att de säkerhetskrav som UHR ställer kan uppfyllas samtidigt som provet fortsatt kan erbjudas på Åland.

Riksdagen bör därför ge regeringen tillkänna vikten av att i dialog med UHR finna en lösning som möjliggör för åländska ungdomar och vuxna att även i framtiden skriva det svenska högskoleprovet på plats på Åland.

Magnus Berntsson (KD)